

Ὁ θεατὴς τοῦ «Μπλόκ C» ἔχει τὴν ἐντύπωση ὅτι παρακολουθεῖ ἀπὸ μιὰ κλειδαρότρυπα τὴν ἴδια τὴν ἀγωνία τῶν μελλοθάνατων ποὺ οἱ Γερμανοὶ εἶχαν καταδικάσει. Τὸ χειρότερό τους μαρτύριο ἦταν ὅτι ποτὲ δὲν ἤξεραν ἐὰν καὶ πότε θὰ ἔρθῃ ὁ δῆμιος νὰ τοὺς πάρει. Κάθε τέτοιο δράμα, ὅπου τυραννιέται ὄχι κύρια ἡ ψυχὴ ἀλλὰ πρωταρχικὰ ἡ σάρκα καὶ τὸ ἐνστικτο καὶ μέσον αὐτῶν ἡ ψυχὴ, καὶ προπάντων αὐτὸ ποὺ εἶναι πρόσφατο, ποὺ ξέρουμε θετικά ὅτι ἀνθρώποι ποὺ εἶναι πολὺ κοντὰ μας, κι ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας, τὸ ἔζησαν στὴν πραγματικότητα, ἐρεθίζει προπάντων τὰ νεῦρα μας.

Ἡ ἀναπαράσταση, ἔτσι κι ἂν εἶναι κάπως σχηματοποιημένη, εἶναι πάρα πολὺ πιστὴ. Ὁ κ. Βενέζης δὲν κατόρθωσε νὰ μετουσιώσει, νὰ ἀνασυνθέσῃ τὸ θέμα του. Παρέμεινε λοιπὸν ἓνας στατικὸς καὶ ἀνώνυμος φωτογράφος; Ὁχι βέβαια. Τὸ ἔργο του δὲν ξεπερνᾷ τὸ ἐπίπεδο τοῦ χρονικοῦ, ἀλλὰ εἶναι ἓνα λογοτεχνικὸ χρονικόν. Δὲν ἔχει, συνολικά, δημιουργημένη τραγικὴ πνοή, καὶ ἴσως κι οὔτε δραματικότητα, γιατί ὁ κ. Βενέζης, καθὼς εἶναι ἀκόμη ἀπειρος τῆς θεατρικῆς τεχνικῆς, ἀναπτύσσει τὸ μῦθο του περισσότερο ἀφηγηματικὰ παρὰ θεατρικά, δὲν προβάλλει συγκρούσεις, ἀλλὰ σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες διαφαίνεται ὁ προσωπικὸς τύπος τοῦ

συγγραφέα. 'Ο κ. Βενέζης έχει διαχύσει σὲ όλες τις σκηνές τὴν εὐαισθησία του, τὴν εὐγένειά του, τὴ μαγεία ποὺ ἀναδίδεται πάντα ἀπὸ τὸ ὄρος του. Στιγμές, ἀγγίζει καὶ τὰ ὅρια τῆς ὠραιопάθειας· ὅταν π.χ. οἱ μελλοθάνατοι ὑπόσχονται στὸν ἑαυτό τους ὅτι δὲ θὰ «ἀσχημίσουν τὸ θάνατο», ὅταν συγχάθονται νὰ φᾶν καὶ τὸ γεῦμα τους θυμίζει ἀναγλυφικά τὸν Μυστικὸ Δεῖπνο γιὰτὶ ἀνάμεσά τους ὑπάρχει κι ἓνας προδότης, ὅταν προπάντων ἓνα ἄσπρο λουλούδι καὶ τὸ ἄρωμά του τοὺς χαρίζει ἐξαιρετικὴ ἀγαλλίαση, ἔχει κανένας παροδικὰ τὸ φόβο ὅτι ὁ συγγραφέας θὰ ξεγλιστρήσει στὴ «φιλολογία»· ὁ κ. Βενέζης ὅμως ἀποφεύγει τὸν κίνδυνο χάρις στὴ λεπτότατὴ του διακριτικότητά, ἡ ὁποία τὸν ἐμποδίζει νὰ ἐπιμένει στὰ σημεῖα αὐτά, ἡ ὁποία τὸν σταματᾷ στὰ χεῖλη τοῦ γκρεμοῦ. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τὰ χρησιμοποιεῖ μόνον γιὰ νὰ περιβάλλει μὲ μιὰν ἄγνη ποίησης τὴν εἰκόνα ποὺ χωρὶς αὐτὴν θὰ ἦταν πᾶς ὑπερβολικὰ ὡμὰ ρεαλιστικὴ. 'Ο κ. Βενέζης φανέρωσε καὶ πάλι, ὅπως καὶ σ' ὅλα του τὰ μυθιστορήματα, ὅτι ἔχει τὴν ἱκανότητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸ κυριότερό του προσόν, νὰ δημιουργεῖ ἀτμόσφαιρα. 'Η σκηνὴ τοῦ περικτατοῦ στὸ προαύλιο τῆς φυλακῆς, ὅσο κι ἂν ἀπὸ καθαρὰ θεατρικὴ ἀποψη μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀσύνδετη, συντείνει κι αὐτὴ στὴ δημιουργία τῆς ἀτμόσφαιρας. 'Ο κ. Βενέζης ἔχει ἐπίσης τὴ δύναμη νὰ πλάθει ἀνθρώπους. Τὰ πρόσωπά του στὸ «Μπλόκ C» δὲν εἶναι βέβαια ὁλοκληρωμένα, γιὰτὶ φωτίζεται μόνον μιὰ τους ὀψὲς, ἀλλὰ οἱ λίγες γραμμὲς μὲ τις ὁποῖες σκιτσάρονται εἶναι χαρακτηριστικὲς. Διαφοροποιοῦνται ζωηρὰ τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο· καθένα ἀντιδρᾷ μὲ τὸν δικὸ του τρόπο στὴν ἀπειλὴ τοῦ θανάτου.

Τὸ «Μπλόκ C» δὲν εἶναι ἓνα μεγάλο ἔργο· εἶναι ὅμως ἓνα ἔργο ποὺ ἀνταποκρίνεται ἄριστα στὶς σημερινὲς δυνατότητες (ὁ πόλεμος εἶναι ἀκόμα πάρα πολὺ κοντὰ μας γιὰ νὰ ἀναπηδῇ κιόλας ἀπ' αὐτὸν τὸ μεγάλο ἔργο), ποῦ, ἔστω κι ἂν δὲν προσθέτει τίποτα σημαντικὸ στὴν ἴσαμε σήμερα παρα-

γωγή τοῦ συγγραφέα του, δὲ στέκει καὶ κατώτερή της, εἶναι ἓνα ἔργο ποὺ δὲν προδίνει τὰ τραγικὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκπήγασε. Ἡ ἐχτέλεση ὑπῆρξε γενικὰ καὶ λεπτομερειακὰ σύμφωνη μὲ τὴν παράδοση τοῦ «Ἐθνικοῦ Θεάτρου»· ὑπηρέτησε τὸ ἔργο πιστὰ καὶ μὲ ἐμπνευση.